

32. Parentum consensus ad Matrimonii soliditatem requiriendus.

Trid. Syno. I. sess. 24.
Decreto de Reformatione
Matrimonii, cap. 1.

a Gen. 24. per totum,
§ 28. & 29. 21. 11.

b 1. Cor. 7. 38.

c Ps. 11. 7.

Buo in Matrimonii
usu sunt præcipue obser-
vanda.

d 1. Cor. 7. v. 30. s.
Hier. I. t. contra Iovin.
in fine, & habetur in
c. Oigo 32. q. 4.

Quibus temporibus à
Conjugii atu a stine-
dum sit, vide 33. q. 4.
per totam, & c. Omnis
homo de Consecrationis
dis. 2. Hier. in Apol.
prol. contra Iov. post
medium, & in cap. 12.
Zachar. sup. illud: In
die illa magnus erit
planetas.

Inter cætera autem maximè hortandi sunt filii familias
ut parentibus, ut iis in quorum fide & potestate sunt,
eum honorem tribuant, ut ipsis inscientibus, nedum in-
vitis & reugnantibus, matrimonia non ineant. Nam
in veteri Testamento licet animadvertere, a filios à pa-
tribus semper in matrimonium collocatos esse. Qua in
re plurimum illorum voluntati deferendum esse, Aposto-
lus etiam videtur iis verbis indicare: b Qui matrimo-
nio jungit virginem suam, benè facit, & qui non jungit,
melius facit.

33. Quidnam de actu conjugali sit præcipiendum.

Extrema illa restat pars (1) de iis, quæ ad Matrimonii
usum pertinent, de quibus ita agendum est à Pastoribus,
ut nullum ex eorum ore verbum excidat, quod fidelium
auribus indignum esse videatur, aut pias mentes lædere,
aut risum mouere queat. Ut enim c eloquia Domini elo-
quia casta sunt, ita etiam maximè decet Christiani
populi doctorem ejusmodi orationis genere uti, quod sin-
galarem quamdam gravitatem & mentis integritatem
præ se ferat. Quare duo illa maximè docendi sunt fideles:
primum quidem, non voluptatis aut libidinis causa
Matrimonio operam dandam esse; sed eo utendum intra
illos fines, qui, ut suprà demonstravimus, à Domino
præscripti sunt. Meminisse enim convenit, quod Aposto-
lus hortatur: d Qui habent uxores, tanquam non haben-
tes sint, tūm verò à Sancto Hieronymo dictum esse: Sa-
piens vir judicio debet amare conjugem, non affectu: reget
impetus voluptatis, nec præceps feretur ad coitum. Nihil
est fædius, quam uxorem amare quasi adulteram.

34. Conjugibus aliquando ab officio Matrimonii absti-
nendum.

Sed quoniam bona omnia sanctis precationibus à Deo
imperanda sunt, alterum est, quo fideles docere oportet,
ut Deum orandi & obsecrandi causa à Matrimonii offi-
cio interdum abstineant: in primisque id sibi observandum
scient tribus saltem diebus, antequam Sacram Eucharis-
tiam percipient: sæpius verò cum solemnia Quadrage-
si-

(1) De iis, que ad Matrimonii usum pertinent] ita legendum esse, ut
præseffert Edit. Patav. non autem, ut Edit. Rom. Lugdun. Lovan. & Ve-
net. Extrema illa restat pars, que ad Matrimonii usum pertinet, demons-
trant verba, quæ proximè sequuntur, de quibus ita agendum est.

simæ jejunia celebrantur, quemadmodum Patres nostri
rectè & sanctè præceperunt. Ita enim fiet, ut ipsa
Matrimonii bona majori in dies divinæ gratiæ cumulo
augeri sentiant: & pietatis studia sectantes, non modò
hanc vitam tranquile & placidè traducant, sed æternæ
etiam Dei benignitate consequendæ vera & stabili spe, a
quæ non confundit, nitantur.

a Rom. 8. 6.

CATECHISMUS AD PAROCHOS

PARS TERTIA.

DE DEI PRÆCEPTIS IN DECALOGO CONTENTIS.

CAPUT I.

1. Decalogum omnium Præceptorum summam esse,
demonstratur.

Decalogum, Legum omnium summam & epitomen
esse, S. Augustinus litteris commendavit. Nam cùm
multa locutus sit Dominus, duæ tamen b tantum Ta-
bulæ dantur Moysi lapideæ, quæ dicuntur Tabulæ Tes-
timonii (1) futuri in arca. Nimirum cætera omnia, quæ
præcepit Deus, ex illis decem Præceptis, quæ duabus
Tabulis conscripta sunt, pendere intelligantur, si dili-
genter quarantur, & rectè intelligantur: quomodo hæc
ipsa rursus decem Præcepta duobus illis nituntur, dilec-
tionis scilicet Dei & proximi, c in quibus tota lex pen-
det & Prophetæ.

S. Aug. lib. 2. super
Exod. q. 130. Vile D.
Greg. Naz. orat. 40. in
sanctum Baptisma
b Exod. 31. 18. & 33.

15. Decem præcepta ex
duobus charitatis præ-
ceptis pen leat,

c Matth. 22. 40.

(1) Furi] Sic omnes Editiones præter Patav. anni 1714. quæ habet
fure, id est, tabule testimonii, quæ esse debent in Arca.

2. Cur Pastores maximè Decalogum diserte tenere & explicare conveniat.

Itaque cùm sit totius Legis summa, Pastores oportet in ejus contemplatione a die noctisque versari, non ut vitam suam modò ad hanc normam componant, sed etiam ut populum sibi creditum in lege Domini erudiant. b Nam labia Sacerdotis (1) custodient scientiam, & legem requirent ex ore ejus; quia Angelus Domini exercituum est: quod ad Pastores novæ Legis maximè pertinet, qui Deo propiores, c à claritate in claritatem transfor mari debent, tamquam à Domini spiritu. Et cùm eos d Lucis nomine nuncuparit Christus Dominus, propriæ sunt illorum partes e ut sint lumen eorum, qui in tenebris sunt, eruditores insipientium, magistri infantium; f & si quis præoccupatus fuerit in aliquo delicto, ipsi qui spirituales sunt, hujusmodi instruant.

In Confessionibus etiam judicis personam sustinent, ac pro genere & modo peccatorum sententiam ferunt. Quare nisi suam sibi inscitiam, nisi aliis etiam esse fraudi velint, in eo sint necesse est quām vigilantissimi, & in divinorum Præceptorum interpretatione exercitatissimi, ut ad hanc divinam regulam de quacunque & actione & officiis prætermissione judicium facere possint: & ut est apud Apostolum, g sanam doctrinam tradant, id est, quæ nullum contineat errorem, & animorum morbis, quæ sunt peccata, medeantur; b sit populus Deo acceptus, sectator bonorum operum. Jam verò in hujuscemodi tractationibus ea pastor sibi & aliis proponat, quibus Legi parendum esse persuadeat.

3. Quis Decalogi & Legis naturæ auctor sit.

Inter cætera autem, quæ animos hominum ad hujus Legis jussa servanda possunt impellere, illud maximam vim habet, Deum esse hujus Legis auctorem. Quamvis enim i per Angelos data esse dicatur, nemo tamen dubitare potest, ipsum Deum esse Legis auctorem. Cujus rei satis amplum testimonium præbent non solum ipsius Legislatoris verba, quæ paulò post explicabuntur, k sed infinita penè Scripturarum loca, quæ Pastoribus facile occurrit. Nemo enim est, quin sibi à Deo Legem in animo insitam esse sentiat, qua bonum à malo, honestum à turpi, justum ab injusto possit secernere: cujus vis & ratio Legis cùm

D. Thom. in 2. 2. q. 28.
art. 2.

i Gal. 3. 19.
Ad. 1. 1. 7. 28.

k Exod. 24. 12.

lev. 4. 22. 27.

Isai. 32. 22.

Deus Legis naturalis conditor.

Rom. 2. 14. Vide D. Thom. 1. 2. q. 11 art. 2.

Lex naturæ diuturna perversitate obscurata per Legem scriptam renovatur ac illustratur.

D. Thom. 1. 2. q. 98.
art. 6.

(1) Custodient sic se habet textus Malachie etiam in Edit. Pat. perperam itaque custodiunt in Edit. Rom. Lugdun. Lovan. & Venet. antiq.

cùm ab ea, quæ scripta est, diversa non sit, quis est, qui ut intimæ, sic scriptæ Legis auctorem Deum negare audeat?

Hanc igitur divinam lucem, penè jam pravis moribus & diurna perversitate obscuratam, cum Deus Moysi Legem dedit, eam potius illustriorem redidisse, quām novam tulisse, docendum est; ne fortè cùm populus audit legi Moysis derogatum esse, putet his Legibus se non teneri. Certissimum enim est, non propterea his Præceptis parendum esse, quod per Moysen data sunt: sed quod omnium animis ingenita, & per Christum Dominum explicata sunt & confirmata.

4. Quomodo ad legem servandam ab ipso Legis Auctore populus excitari possit.

Juvabit tamen plurimum, & ad persuadendum magnum habebit momentum illa cogitatio, Deum esse, qui Legem tulit: de cuius sapientia & æquitate dubitare non possumus, nec ejus infinitam vim atque potentiam effugere. Quare cùm per Prophetas Deus juberet servari Legem, a dicebat se Dominum Deum esse; & in ipso Decalogi exordio, b Ego sum Dominus Deus tuus: & alibi: c Si Dominus ego sum, ubi est timor meus?

5. Quantum sit beneficium Legem à Deo accepisse.

Non solum autem excitabit fidelium animos ad servanda Dei præcepta, sed ad gratiarum etiam actionem, quod suam Deus, quæ salutem nostram contineret, voluntatem explicabit. Quare non uno loco Scriptura maximum hoc beneficium declarans, populum commonefacit, ut suam dignitatem ac Domini beneficentiam cognoscat, veluti in Deuteronomio, d Hæc est, inquit, vestra sapientia & intellectus coram populis, ut audientes universa Præcepta hæc, dicant: En populus sapiens, intelligens, gens magna. Et rursus (1) in Psalmo, e non fecit taliter omni nationi, & judicia sua non manifestavit eis.

6. Quare tanta majestate Legem suam Isrælitis olim Deus tradere voluerit.

Verū si Parochus rationem præterea latæ Legis ex Scripturæ auctoritate demonstrarit, facilè intelligent fideles, quām piè ac suppliciter acceptam Dei Legem colere oporteat. Triduo enim, antequam ferretur Lex, Dei jussu dictum est omnibus, f ut vestimenta lavarent, uxores non attingerent, quo sanctiores ac paratores essent ad accipiendam Legem, ut ad diem tertium adessent. Deinde, cum ad montem essent adducti, unde Dominus

S 2 illis

a Lev. 18. 5. 2. 19. 3.
20. v. 8.

b Exod. 20. v. 2.

c Malach. 1. v. 6.

d Deut. 4. 6.

e Ps. 147. 10.

f Exod. 19. 10. 11.
Hæc paulò post secund. 7.
diffusius explicantur.

(1) In Psalmo vel potius in Psalmis, ut habet Edit. Pat.

illis per Moysen (1) leges erat latus, uni Moysi dictum est, ut in montem ascenderet; quo Deus maxima cum maiestate venit, & locum tonitruis, fulgoribus, igne densisque nebulis circumfudit, ac loqui cum Moyse coepit, eique Leges dedit. Quod divina Sapientia nullam aliam ob causam factum voluit, nisi nos ut moneret, casto humilique animo Legem Domini accipiendam esse; quod si praecpta negligemus, paratas nobis à divina justitia poenas imminere.

7. *Quomodo Lex, tanto terrore promulgata, ab hominibus impleri possit, & quod nihil amare facilius sit.*

Quin etiam Legis iussa difficultatem non habere, ostendat Parochus; quod vel una hac ratione ex Sancto Augustino docere poterit, cum dicit: *a Qui, queso, dicitur impossibile esse homini amare; amare, inquam, Creatorem beneficium, patrem amantissimum, deinde etiam & carnem suam in fratribus suis?* at verò b qui diligit, Legem implevit. Quare Joannes Apostolus c Praecpta Dei gravia non esse, aperte testatur. Nihil enim justius, nihil cum majori dignitate, nihil majori cum fructu ab homine, teste Beato Bernardo, exigi potuisse. Quamobrem summam Dei dignitatem admiratus est Augustinus, sic ipsum Deum affatus: (2) *Quid est homo, quod amari te ab eo vis? Si non faciat, ingentes minaris poenas? An non satis magna haec est, si non diligam te?*

Quod si quis eam afferat excusationem impediri se quominus Deum amet, infirmitate naturæ; dicendum est, Deum qui amorem requisivit, d amoris vim inserere cordibus per Spiritum Sanctum suum. Hic autem e Spiritus bonus potentibus à Patre cœlesti datur; ut meritò Sanctus Augustinus precatus sit, *Da quod jubes, & jube quod vis.* Quia igitur Dei auxilium præsto nobis est, maximè post Christi Domini mortem, f per quam Princeps hujus mundi ejectus est foras, non est quo quisquam re difficultate deterreatur, g nihil enim est amanti difficile.

8. *Tencantur ne omnes homines necessario ad Legis observationem?*

Præterea ad eamdem rem persuadendam plurimum valabit si explicabitur, necessario Legi obtemperandum esse;

Virtus perficienda Legis per Spiritum Sanctum: homini etiam imbecilli præstatur.

d Rom. 5. 5.

e Luce 11. 13.

S. Aug. lib. 10. Conf. c. 29. 36. 37.

f Joan. 12. 31.

g D. Aug. in Ps. 121. Bernard. in serm. de Dominic. in Rami. Palm. & in serm. de Magd.

(1) Leges) Edit. Pat. Legem.

(2) Quid est homo &c.) Hoc testimonium S. Augustini in Editione Patavina est plene conforme Editioni PP. Maurin. *Quid tibi sum ipse, ut amari te à me jubeas? & nisi facias, irascaris nihil, & ingentes minaris miseras? parva ne ipsa est miseria, si non amemus te?*

se, præsertim cum nostris temporibus non defuerint, qui, sive facilis, sive difficilis sit lex, ad salutem tamen nequam necessariam esse impiè & magno ipsorum malo dicere non veriti sunt. Quorum nefariam impiamque sententiam a Sacra Scripturæ testimoniis Parochus confutabit, ejusdem maximè Apostoli, cuius illi auctoritate impietatem suam tueri conantur. Quid igitur ait Apostolus? b *Non præputium, non circumcisionem quidquam esse, sed observationem mandatorum Dei.* Quod verò eamdem sententiam alibi repetit, & novam creaturam in Christo tantum dicit valere, intelligimus plane (1) eum novam creaturam in Christo dicere, qui mandata Dei observat. Is enim c qui habet mandata Dei ac servat, diligit Deum, Domino ipso teste apud Joannem: d *Si quis diligit me, sermonem meum servabit.* Nam etsi justificari potest homo, & ex impio fieri pius, antequam singula Legis Praecpta externis actionibus impletat; tamen fieri non potest, ut, qui per aetatem ratione uti queat, ex impio fiat justus, nisi animum habeat paratum ad omnia Praecpta Dei servanda.

9. *Quos fructus consequantur, qui legem divinam observant.*

Ad extremum verò, ne quid prætermittat Parochus, quo fidelis populus adducatur, ut legem servet, quām sint ejus uberes suavesque fructus demonstrabit. Quod facile poterit ex iis, quæ Psalmi decimo octavo scripta sunt, probare: in eo enim Legis Dei laudes celebrantur: quarum haec est vel maxima, quæ Dei gloriam & maiestatem multò amplius explicat, quam decoro suo atque ordine faciant ipsa cœlestia corpora, quæ ut omnes quamvis barbaras nationes in sui admirationem rapiunt, ita efficiunt, & ut rerum omnium Opificis & Conditoris gloriam, sapientiam ac potentiam agnoscant. Ac f Lex quidem Domini convertit animas ad Deum: agnoscentes enim vias ejus, & Dei sanctissimam voluntatem per legem, convertimus pedes nostros in vias Domini. At quia soli g timentes Deum verè sapientes sunt, hoc illi deinceps tribuit, ut sapientiam præstet parvulis. Hinc veris gaudiis, & mysteriorum divinorum cognitione, ingentibus præterea voluptatibus & præmiis, & in hac vita, & in futuro sæculo illi cumulantur, qui Dei Legem observant.

Sess. 6. Cenc. Trident. c. 10. & 11. & cap. 18. & 19.

e Rom. 2. 3. 6. 7. 9.

f 1. Cor. 7. 19.

c Gal. 4. 6.
d Ioan. 14. 21.
Quæ sit nova in Christo creatura.

Quomodo potest justificari homo etiam sine operibus Lovis.

Ibidec. 12. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 687. 688. 689. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 697. 698. 699. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 787. 788. 789. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 797. 798. 799. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 817. 818. 819. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 897. 898. 899. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 917. 918. 919. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 997. 998. 999. 999. 1000. 1001. 1002. 1003. 1004. 1005. 1006. 1007. 1008. 1009. 1009. 1010. 1011. 1012. 1013. 1014. 1015. 1016. 1017. 1017. 1018. 1019. 1019. 1020. 1021. 1022. 1023. 1024. 1025. 1026. 1027. 1028. 1029. 1029. 1030. 1031. 1032. 1033. 1034. 1035. 1036. 1037. 1038. 1039. 1039. 1040. 1041. 1042. 1043. 1044. 1045. 1046. 1047. 1048. 1049. 1049. 1050. 1051. 1052. 1053. 1054. 1055. 1056. 1057. 1058. 1059. 1059. 1060. 1061. 1062. 1063. 1064. 1065. 1066. 1067. 1068. 1069. 1069. 1070. 1071. 1072. 1073. 1074. 1075. 1076. 1077. 1078. 1079. 1079. 1080. 1081. 1082. 1083. 1084. 1085. 1086. 1087. 1088. 1089. 1089. 1090. 1091. 1092. 1093. 1094. 1095. 1096. 1097. 1097. 1098. 1099. 1099. 1100. 1101. 1102. 1103. 1104. 1105. 1106. 1107. 1108. 1109. 1109. 1110. 1111. 1112. 1113. 1114. 1115. 1116. 1117. 1118. 1119. 1119. 1120. 1121. 1122. 1123. 1124. 1125. 1126. 1127. 1128. 1129. 1129. 1130. 1131. 1132. 1133. 1134. 1135. 1136. 1137. 1138. 1139. 1139. 1140. 1141. 1142. 1143. 1144. 1145. 1146. 1147. 1148. 1149. 1149. 1150. 1151. 1152. 1153. 1154. 1155. 1156. 1157. 1158. 1159. 1159. 1160. 1161. 1162. 1163. 1164. 1165. 1166. 1167. 1168. 1169. 1169. 1170. 1171. 1172. 1173. 1174. 1175. 1176. 1177. 1178. 1179. 1179. 1180. 1181. 1182. 1183. 1184. 1185. 1186. 1187. 1188. 1189. 1189. 1190. 1191. 1192. 1193. 1194. 1195. 1196. 1197. 1197. 1198. 1199. 1199. 1200. 1201. 1202. 1203. 1204. 1205. 1206. 1207. 1208. 1209. 1209. 1210. 1211. 1212. 1213. 1214. 1215. 1216. 1217. 1218. 1219. 1219. 1220. 1221. 1222. 1223. 1224. 1225. 1226. 1227. 1228. 1229. 1229. 1230. 1231. 1232. 1233. 1234. 1235. 1236. 1237. 1238. 1239. 1239. 1240. 1241. 1242. 1243. 1244. 1245. 1246. 1247. 1247. 1248. 1249. 1249. 1250. 1251. 1252. 1253. 1254. 1255. 1256. 1257. 1258. 1259. 1259. 1260. 1261. 1262. 1263. 1264. 1265. 1266. 1267. 1268. 1269. 1269. 1270. 1271. 1272. 1273. 1274. 1275. 1276. 1277. 1278. 1279. 1279. 1280. 1281. 1282. 1283. 1284. 1285. 1286. 1287. 1288. 1289. 1289. 1290. 1291. 1292. 1293. 1294. 1295. 1296. 1297. 1297. 1298. 1299. 1299. 1300. 1301. 1302. 1303. 13

10. Cum omnia voluntatem Dei faciant, hominem eamdem voluntatem sequi æquissimum ostenditur.
Nec verò tam nostræ utilitatis gratia, quæ Dei causa, nobis est servanda lex, qui suam hominum generi in lege voluntatem aperuit: quæcum cæteræ creaturæ sequantur, hominem ipsum eamdem sequi multò est æquius.

Ne id quidem silentio prætereundum est, vel in hoc maximè suam Deum in nos clementiam, & summæ bonitatis divitias ostendisse; quod cum sine ullo præmio nos potuisset, ut suæ gloriæ serviremus, cogere, voluit tamen suam gloriam cum utilitate nostra conjungere; ut quod homini utile, idem Deo esset gloriosum. Quoniam igitur id maximum & præclarissimum est, docet Parochus, ut à Propheta ultimo loco dictum est, b in custodiendis illis retributionem multam esse. Non enim tantum illæ nobis benedictiones promisse sunt, quæ ad terrenam magis felicitatem spectare videbantur, c ut benedicti simus in civitate, & benedicti in agro, sed d copiosa merces in cœlis, & e mensura bona, conserata, coagitata, & superefluens proposita est, quam piis & justis actionibus meremur, divinæ misericordiæ adiumento.

b Ps. 18, 11.

Benedictiones & temporales & terrenæ, qui observant mandata, merentur.

c Deut. 18. per totum.

Isai. 1, 19.

d Matth. 5, 12.

e Luce 6, 38.

DE PRIMO PRÆCEPTO.

C A P U T II.

Ego sum Dominus Deus tuus, qui eduxi te de terra Ægypti, de domo servitutis &c.

1. Quo pacto Lex Moysis omnium ætatum homines obliget, quæ occasione Israëlitis promulgata fuerit.

Quamvis hæc Lex Judæis in a monte à Domino data fuerit; tamen, quoniam b natura omnium mentibus multò ante impressa & consignata erat, atque ob eam rem Deus universos homines illi perpetuò patere voluit, plurimum proderit verba illa, c quibus Moyse ministro atque interprete, Hebræis promulgata est, populi Israëlitici historiam, quæ mysteriorum est plena, diligenter explicare.

Principio narrabit, ex omnibus nationibus, quæ sub cœlo erant, d unam Deum delegisse, quæ ortum habuit a Abraham, e quem peregrinum esse voluit in terra Chanaam; f cuius possessionem, cùm ei pollicitus esset, tamen & ille, g & posteri ejus amplius quadringentos annos vagi fuerunt, antequam promissam terram incollerent: in qua quidem peregrinatione numquam eorum curam dimisit. h Transibant quidem illi de gente in gentem, & de regno ad populum alterum; sed nullam umquam illis injuriam fieri passus est, imò verò in Reges animadvertisit. Priusquam autem in Ægyptum descendenter, i virum præmisit, cuius prudentia & illi & Ægyptii fame liberarentur. In Ægypto verò ea illos benignitate complexus est, ut repugnante & incumbente ad illorum perniaci Pharaone, k mirum in modum augerentur: & cùm valde affligerentur, ac tamquam servi durissimè tractarentur, l ducem Moysem excitavit, qui eos in manu potenti educeret. Hujus præcipue liberationis initio legis meminit Dominus his verbis: Ego sum Dominus Deus tuus, qui eduxi te de terra Ægypti, de domo servitutis.

a Exod. 19, 2.
b Deut. 5, v. 3.
c Rom. 2, 14.

d Deut. 5, 5.
Galat. 3, 19.

e Deut. 4, 37. &c 26.
f Gen. 12, per totum.
g Gen. 13, 13. &c 14.
h Exod. 12, 36.

i Ps. 104, 13.

j Gen. 41, 46.

k Exod. 1, 12, 13.

l Exod. 3, & 2.